

**RAT PROTIV
HRVATSKE**

ZAŠTO ZNANSTVENO ISTRAŽIVATI SRPSKU AGRESIJU NA HRVATSKU 1991...?

Neposredno pred početak srpske agresije na Hrvatsku, tiskana je knjiga grupe hrvatskih autora *Izvori velikosrpske agresije* u kojoj se pokušalo znanstveno utemeljeno odgovoriti kontinuitetu velikosrpske ideje, tj. srpskim teritorijalnim posezanjima za hrvatskim i bosansko-hercegovačkim područjima. Čitajući radove iz te knjige moglo se dosta utemeljeno predvidjeti da će Srbija nakon raspada Jugoslavije izvršiti agresiju na Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu. Kako znanstveno predviđanje, međutim, nikada nije bitnije utjecalo na političke i vojne akcije zbog njihove orijentacije ka ostvarenju pragmatičkog cilja, na znanosti ostaje najčešće da konstatira, uvijek iznova, "uzroke i posljedice" rata. Nažalost, njeno korištenje u ratu najčešće ima sasvim drugu svrhu od preveniranja sukoba. Jednom je to u smislu proizvođenja razornog oružja, a drugi put u planiranju ratno-propagandnih poruka i instrumentaliziranju ljudi za agresivno ponašanje posljedice kojeg su razaranja i ubijanje. U takvom cilju, i u agresiji Srbije na Hrvatsku, korištena je i znanost i znanstvenici. Time su ti znanstvenici pogazili sva temeljna načela bavljenja znanostu – etičnost, objektivnost i univerzalnost. Proizvedeći "znanstvene dokaze" o "genocidnom karakteru hrvatskog naroda" i koristeći sociološka i psihološka znanja za instrumentalizaciju ljudi da čine ratne zločine, te krivotvoreći povijest, sudjelovali su u pripremi i provedbi srpske agresije na Hrvatsku 1991...

Nakon što se agresija dogodila, i još traje, nužno je i hitno, stoga, prići objektiviziranju i definiranju stvarnih uzroka i posljedica srpske agresije na Hrvatsku, kako ratne činjenice na ovim prostorima još jednom ne bi bile zanemarene, tj. povijest falsificirana. U takvom kontekstu, u okviru projekta *Rat protiv Hrvatske – akteri, ratni zločini, ratno izbjeglištvo i žrtve* animiran je širi krug znanstvenika iz društveno-humanističkog znanstvenog područja, koji su, uz stručni tim projekta, izradili interdisciplinarni "mozaik" radova kojima se pokušalo znanstveno utemeljeno odgovoriti na pitanje uzroka i posljedica srpske agresije na Hrvatsku 1991... Interdisciplinarni pristup izabran je kao jedini kojim se mogu zahvatiti svi relevantni čimbenici agresije. Radovi u ovom tematskom bloku, navedeni logičnim redoslijedom od analize uzroka do analize posljedica, nisu slučajni već planirani skup radova. Rad o općem okviru srpske agresije na Hrvatsku 1991... (Šakić), osim analitičkog, ima i svojevrstan programatski karakter. Uzroci su analizirani s povijesnog (Pavličević), geopolitičkog (Klemenčić), demografskog (Šterc, Pokos, Crikvenčić, Pepeonik) i sociološkog (Štulhofer) aspekta, dok su posljedice analizirane u radovima užeg projektnog tima (Šakić i suradnici), u kontekstu općeg hipotetičkog okvira srpske agresije (Šakić). Posebni podblok radova čini analiza vukovarskog otpora srpskoj agresiji (Werthaimer-Baletić, Jurčević, Rogić). Na kraju tematskog bloka

objavljen je rad temeljen na ispitivanju javnog mnijenja građana Hrvatske tijekom rata, a glede srpske agresije na Hrvatsku 1991... (Rihtar)

Budući da je većina autora stalnim ili vanjskim suradnicima Instituta za primijenjena društvena istraživanja, ovaj planirani blok tema nije samo radna realizacija dijela spomenutog projekta nego i prvi doprinos Instituta u kontekstu znanstvenog proučavanja srpske agresije na Hrvatsku.

Rad na projektu se nastavlja, što znači da će sve analize biti i dalje znanstveno provjeravane i potkrepljivane novim činjenicama. Drugim riječima, ovo nipošto ne smatramo jedinom i konačnom znanstvenom verifikacijom srpske agresije na Hrvatsku 1991...

Na kraju, ali ne i najmanje važno, napominjem da nijedan od autora izvan projekta, kojeg sam zamolio da sudjeluje u upotpunjavanju ovog interdisciplinarnog "mozaika" radova, nije odbio suradnju, na čemu im zahvaljujem.

Vlado Šakić